

การประเมินความเสี่ยง
การใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปี 2568
สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ

สารบัญ

บทนำ : นโยบายการบริหารความเสี่ยง กระบวนการตรวจสอบภายใน การใช้งบประมาณสถาบันฯ ปี 2568
ของสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ

<u>IC Control</u>	แบบประเมินความเสี่ยงงานตรวจสอบการใช้งบประมาณ
<u>Control</u>	แบบรายงานการติดตามความเสี่ยงตรวจสอบงานการใช้งบประมาณ
<u>Follow up</u>	

รายละเอียดคำอธิบายรายการ

- ตารางที่ 1 ประเภทความเสี่ยง
- ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินระดับความเสี่ยง
- ตารางที่ 3 สถานะดำเนินการ (Degree of Acceptance)
- ตารางที่ 4 วิธีการจัดการความเสี่ยง
- ตารางที่ 5 วิธีการควบคุม
- ตารางที่ 6 เกณฑ์การประเมินระดับของโอกาสที่จะเกิดและผลกระทบของความเสี่ยง

โดย นายมานพ ตินสิริสุข
ผู้ตรวจสอบภายใน

บทนำ

* นิยาม

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่มีความแน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต และอาจส่งผลกระทบต่อเชิงลบ สร้างความสูญเสีย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายที่สถาบันกำหนดไว้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการปฏิบัติงาน การสอบเทียบ งานด้านวิชาการ และการบริหารจัดการ

ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง ปัจจัยหรือสาเหตุที่ไม่พึงประสงค์อันส่งผลกระทบต่อเชิงลบหรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายที่สถาบันกำหนดไว้

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการระบุเหตุการณ์เสี่ยง (Risk Identification) การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) และการประเมินระดับความเสี่ยง (Risk Evaluation) โดยประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงนั้นๆ ต่อสถาบันฯ หรือความคืบหน้าของแผน

โอกาส (Likelihood : L) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ผลกระทบ (Impact : I) หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

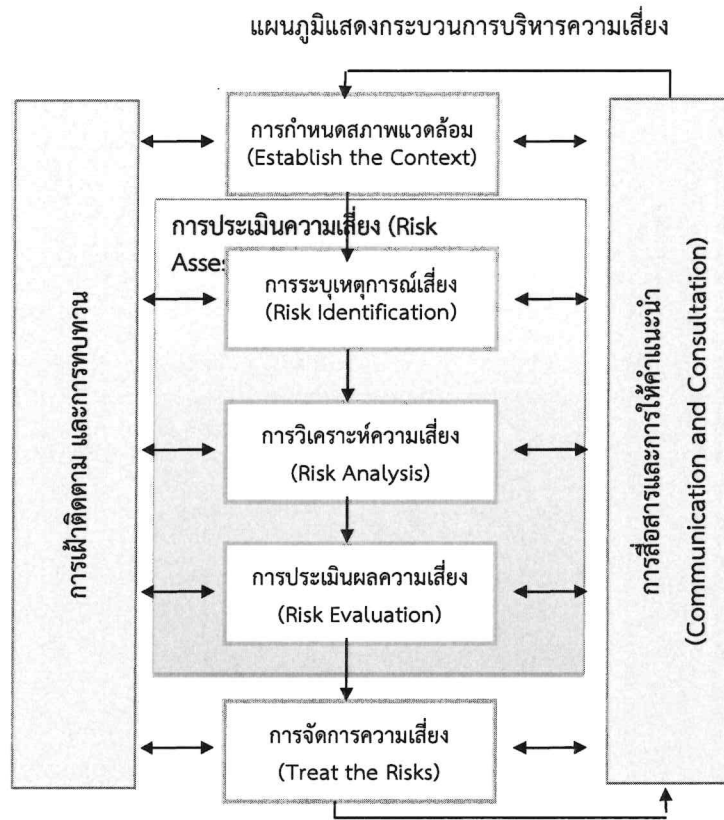
ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk : D) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาส และผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง มีค่าเป็นเชิงปริมาณ

* การจัดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ผลกระทบของความเสี่ยง	4	8	12	16
3	3	6	9	12
2	2	4	6	8
1	1	2	3	4
	1	2	3	4
	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง			

- 1-3 เสี่ยงต่ำ ระดับที่ยอมรับความเสี่ยงได้ ภายใต้วิธีการจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่เดิม ไม่ต้องมีการจัดการเพิ่มเติม
- 4-6 เสี่ยงปานกลาง ไม่สามารถยอมรับได้
- 8-9 เสี่ยงสูง ระดับที่ไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงได้ จำเป็นต้องจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ต่อไป
- 12-16 เสี่ยงสูงมาก ระดับที่ไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ทันที

ที่มา : ขนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ. Standard Risk Management ISO 3100 and Thailand Education System

กระบวนการบริหารความเสี่ยงในส่วนของการควบคุมภายในของสถาบัน/ มีขั้นตอนการดำเนินงานและหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การระบุเหตุการณ์เสี่ยง (Risk Identification) : การค้นหาความเสี่ยง สำรวจเหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง ปัจจัยหรือสาเหตุของความเสี่ยง รวมทั้งความเสียหายหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งสามารถหาได้จากคำร้องเรียนจากผู้ใช้บริการ การสัมภาษณ์ ผู้ปฏิบัติงาน การออกแบบสอบถาม การศึกษาเอกสารและตำราวิชาการต่างๆ เป็นต้น
- 2) การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) : การพิจารณาถึงความถี่ ความรุนแรง และความสำคัญของเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ ว่ามีความถี่และความรุนแรงมากน้อยเพียงใด ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ ข้อมูลในอดีต และความมีวิสัยทัศน์ เพื่อให้สามารถประเมินผลกระทบได้อย่างค่อนข้างแม่นยำ
- 3) การประเมินผลความเสี่ยง (Risk Evaluation) : การประเมินผลการจัดการความเสี่ยงจะบ่งบอกถึงความสามารถที่จะทำให้ความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงนั้นลดลง โดยศึกษาถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นย้อนหลังเพื่อดูความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยง
- 4) การจัดการความเสี่ยง (Risk Treatment) : การหาวิธีการเพื่อนำมาใช้ในการจัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น โดยวิธีการที่นำมาใช้นั้นต้องสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของหน่วยงานหรือองค์กร

$$\text{ระดับความเสี่ยง (R)} = \text{ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (L)} \times \text{ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้น (I)}$$

ตารางการประเมินระดับคะแนนความเสี่ยง (Risk Assessment Matrix)

Risk Assessment Matrix	ความเป็นไปได้				
	ต่ำมาก/ น้อยมาก	ต่ำ / น้อย	ปานกลาง	สูง / บ่อย	สูงมาก / บ่อยมาก
	1	2	3	4	5
	5	10	15	20	25

ผลกระทบ / ความรุนแรง	สูงมาก / พานิช	5	(5x1)	(5x2)	(5x3)	(5x4)	25 (5x5)
	สูง / วิกฤติ	4	4 (4x1)	8 (4x2)	12 (4x3)	16 (4x4)	20 (4x5)
	ปานกลาง	3	3 (3x1)	6 (3x2)	9 (3x3)	12 (3x4)	15 (3x5)
	ต่ำ / น้อย	2	2 (2x1)	4 (2x2)	6 (2x3)	8 (2x4)	10 (2x5)
	ไม่เป็นสาระสำคัญ / น้อยมาก	1	1 (1x1)	2 (1x2)	3 (1x3)	4 (1x4)	5 (1x5)
			ระดับของความเสี่ย				

สถาบันมาตรฐานวิชาชีพแห่งชาติ

แบบประเมินความเสี่ยง การตรวจสอบตรวจสอบงานโครงการ การใช้งบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กระบวนการปฏิบัติงาน/โครงการ/กิจกรรม : ประเมินผลการตรวจสอบงานการใช้งบประมาณ ปี 2568

วัตถุประสงค์ : เพื่อทำการประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากระบบกลุ่มงานบัญชีการเงินฯ เพื่อวิเคราะห์ ความเสี่ยง ปัจจัยเสี่ยง ผลกระทบ

ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง*	ปัจจัยเสี่ยง/สาเหตุของความเสี่ยง 	ความสูญเสีย/ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น 	เกณฑ์ประเมินความเสี่ยง				กิจกรรมควบคุม	การจัดการความเสี่ยง			หมายเหตุฝ่ายงาน/กลุ่มงานผู้รับผิดชอบ
				โอกาสที่จะเกิด (L)	ผลกระทบ (I)	คะแนนความเสี่ยง (L)X(I)	ระดับความเสี่ยง		วิธีการจัดการความเสี่ยง	สถานะดำเนินการ**	กำหนดเสร็จ/ผู้รับผิดชอบ	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1.เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์/สินบน ในระหว่างการตรวจสอบเอกสารของผู้เข้าร่วมทำการ/ร่วมงานกับสถาบันฯ	H (3.4)	เจ้าหน้าที่ขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่	เกิดการทุจริตในหน้าที่ ที่รับผิดชอบ	3	4	12	สูงมาก	1. การกำหนดบทลงโทษอย่างเข้มงวดจากการที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการเรียกรับผลประโยชน์/สินบน ในการตรวจสอบเอกสารคู่สัญญา 2.แจ้งฝ่ายงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อทราบและให้ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามคู่มือแนวทางปฏิบัติ/มาตรการการตรวจสอบเอกสาร	การลด/การควบคุมความเสี่ยง Treat		30-Sep-68	ฝ่ายบริหารกลาง/กลุ่มงานบัญชีการเงินและพัสดุ และงานกฎหมาย มว.

								3. หากพบว่ามีกรปฏิบัติงานที่ผิด โดยมีการรับผลประโยชน์จริง ต้องแจ้งหน่วยงานหรือดำเนินทางกฎหมายทั้งทางแพ่งและอาญา โดยดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และคู่ค้า/คู่สัญญา ตามกฎหมาย				
2. เจ้าหน้าที่นำครีอญาติเข้ามาเป็นคู่สัญญากับสถาบันฯ	○ (3)	มีผลตอบแทนหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในการนำครีอญาติเข้ามา	มีการร้องเรียนจากคู่ค้ารายอื่นๆ ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้สถาบันฯ เสียชื่อเสียง	2	2	4	ปานกลาง	1. กำหนดแบบฟอร์มในการแสดงตัวตนของพนักงาน/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน โดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคู่ค้า/คู่สัญญา ในด้านใดโดยเฉพาะ /หรือมีการยื่นแบบแสดงความบริสุทธิ์ใจในการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันฯ	การลด/การควบคุมความเสี่ยง Treat	3	30-Sep-66	ฝ่ายบริหารกลาง/กลุ่มงานบัญชีการเงินและพัสดุและงานกฎหมาย มว.
3. เจ้าหน้าที่มีการแก้ไขสัญญา TOR เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับคู่ค้า	○ (3)	รู้เห็นเป็นใจกับคู่ค้า ในการแก้ไขสัญญาที่เอื้อประโยชน์ให้กับคู่ค้า	มีการลือคสเปคสินค้า ทำให้สถาบันฯ ไม่ได้เครื่องมือ/สินค้าตามสเปคที่ต้องการใช้งาน	3	3	9	สูง	1. กำหนดให้มีการจัดทำสัญญาที่เป็นมาตรฐานในการทำสัญญากับคู่ค้า/คู่สัญญา	การลด/การควบคุมความเสี่ยง Treat	3	30-Sep-68	ฝ่ายบริหารกลาง/กลุ่มงานบัญชีการเงินและพัสดุและงานกฎหมาย มว.
								2. แจ้งฝ่ายงาน/กลุ่มงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รับทราบและให้ยึดถือปฏิบัติตามแนวทางอย่างเข้มงวดและเคร่งครัด				

								<p>2. กำหนดแนวปฏิบัติงานไว้ อย่างชัดเจน โดยระบุเนื้อหา การจัดทำสัญญา (TOR) ระบุห้ามมีการแก้ไขสัญญาไว้ โดยการแก้ไขข้อความใดๆ ส่วนใดส่วนหนึ่งจะต้องผ่าน ความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสั่งซื้อ/จากผู้มี อำนาจของสถาบันฯ ทุกครั้ง ที่มีการแก้ไขสัญญา</p> <p>3. กำหนดบทลงโทษต่อเจ้าที่ ผู้ปฏิบัติงานที่กระทำความผิด ในการแก้ไขสัญญาเพื่อเอื้อ ประโยชน์ต่อลูกค้า/คู่สัญญา ไว้อย่างเคร่งครัด</p>				
4.เจ้าหน้าที่/คณะกรรมการ จัดซื้อมีการรู้เห็นเป็นใจในการ ประมูลในโครงการ เพื่อเอื้อ ประโยชน์ให้กับลูกค้า/หรือ คู่สัญญา (ลือคสเปค)	O (3) , C (3.3)	รู้เห็นเป็นใจกับลูกค้า ในการแก้ไข สัญญาที่เอื้อประโยชน์ให้กับลูกค้า	มีการลือคสเปคสินค้า ทำให้ สถาบันฯ ไม่ได้เครื่องมือ/สินค้า ตามสเปคที่ต้องการใช้งาน	3	3	9	สูง	1. กำหนดให้มีช่องทางการ ร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้างและเรื่องร้องเรียนอื่นๆ โดยร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ ตามกระบวนการขั้นตอนของ สถาบันฯ ทั้งจากภายในและ ภายนอก	การลด/การ ควบคุมความ เสี่ยง Treat		30-Sep-68	ฝ่ายบริหารกลาง/ กลุ่มงานบัญชี การเงินและพัสดุ และงานกฎหมาย มว.

							<p>2.สื่อสารภายในเพื่อให้พนักงาน/เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้รับรู้ และเกิดความตระหนัก โดยทำประกาศไว้ในระบบงานของสถาบันฯ และประกาศไว้บนหน้าเว็บไซต์ของสถาบันฯ</p> <p>3.กำหนดบทลงโทษทางวินัยและลงโทษทางกฎหมายไว้ อย่างชัดเจน และเคร่งครัด</p>			
5.เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับ/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อลูกค้า/คู่สัญญา			3	3	9	สูง	<p>1. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตรวจความถูกต้องและครบถ้วน ตามข้อตกลง</p> <p>2. เจ้าหน้าที่พัสดุ/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรับรองตนเองทุกครั้งว่า “ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและส่วนได้เสียใดๆ กับผู้เสนอราคา/ผู้รับจ้าง”</p> <p>3. ผู้บังคับบัญชากำกับดูแลกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างอย่างเคร่งครัด</p>	การลด/การควบคุมความเสี่ยง Treat	3	ฝ่ายบริหารกลาง/กลุ่มงานบัญชีการเงินและพัสดุ และงานกฎหมาย มว.

